

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

XVI. Recensentur causæ ac radices, è quibus temeraria iudicia pullulant, & eorundem remedia proponuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

tam nos, quam sancti ita de illis censent
rebus, quæ aliquam etiam mali speciem
habent & apparentiam; quid dicendū de
iis, qui & ea quæ ex se bona sunt, in malā
partem interpellantur, ea mala intentione
& ob respectus aliquos humanos fieri
asserentes? Quod qui faciūt, ii multo magis
iurisdictionem ac iudicium Dei vsurpāt,
cum etiam intra humanorum cordium
adyta penetrare & occultas intentiones
& cogitationes (quod Dei proprium est)
iudicare velint. S. Iacobus ait, *Falsi
sunt iudices cogitationum iniquarum.* Salo-
mon vero eos velut ariolos ac diuinatores
fieri velle docet, iudicantes quod nesciunt,
& scire non valent. *In similitudinem
arioli & coniectoris astringas quod ignoras.*

CAPVT XVI.

*Recensentur causa ac radices, è quibus
temeraria iudicia pullulant, &
eorundem remedia proponuntur.*

PRIMA, è qua temeraria iudicia enasci
confluuerunt radix est, ea, quæ simul
& omnium malorum & peccatorum est
origo, superbia scilicet; è qua etsi reliqua
mala pullulent, hoc tamen ante alia. Bona
uentura rem hic notet consideratione
dignissimam: nempe eos qui se vt spirituales
habent, magis ad alios diiudicandos
& sugillandos tentari solere; adeo vt im-
plere velle videantur, quod alio in sen-
su olim dixit Apostolus, *Spiritalis autem
iudicat omnia.* Dona quædam Dei in
se videre sibi videntur, ob quæ cum hu-
miliores esse deberent, in iisdem magis
euanescent, putant seque se esse aliquid, in
sui comparatione alios parui faciunt, dū
eos vel minus recollectos, vel ob rerum
occupationem exteriorum distractiores
& magis diuisos arbitrantur. Inde porro
quidam in iis spiritus nascitur, qui, dum
vitam aliorum reformare & corrigere cupit,
sui ipsius obliuiscitur. Sancti porro Patres
docent, simplicitatem humilitatis ef-

Rodriguez exercit. pars 1.

se filiam; quia verus humilis oculos aper-
tos tantum habet ad sua ipsius delicta no-
tanda, clausos vero ad aliena; & tam mul-
ta semper in se notanda & plangenda in-
uenit, vt nec oculos, nec cogitationes ad
alienas imperfectiones respiciendas cō-
uertere possit. Vnde si quis vere humilis
foret, quā longissime ab id genus iudiciis
abesset. Atque ideo sancti remedium hoc,
velut tam ad hanc rem, quā ad alias plures
efficacissimum suggerunt, vt nimirum o-
culos nostros non aliter apertos habeamus,
quā ad propria delicta respicienda
(*vt sciam quid desit mihi*) clausos vero ad
aliena obseruanda: neque de hypocrytarū
illo numero simus, quos Redemptor in Eu-
angelio festucā asserit in oculo vicini sui
videre, trabem autem in proprio cernere
non posse. *Quid autem, inquit, vides festu-
cam in oculo fratris tui, & trabem in oculo
tuo non vides?* Oculos quippe semper in
proprias imperfectiones defixos habere,
magna bona & commoda adfert, humili-
tatem inquam, confusionem, timorē Dei
recollectionem animi, magnam denique
pacem & mentis quietem: vt alienos defe-
ctus intueri, ingentia mala parit & incō-
moda; puta superbiam, temeraria iudicia,
indignationem erga fratrem meum, eius-
dem quoque vilipendium, inquietem
conscientiæ, zelum indiscretum, aliaque
eiusmodi animum turbare nata. Si quem
autem interdum in proximo defectum
vides, ita eum a te videri debere sancti a-
iunt, vt fructum inde tibi aliquem capias.
In signem ad hoc modum nos docet San-
ctus Bona Ventura: Si quando, inquit,
in fratre tuo aliquid quod displiceat no-
tabis, ante, quam eum diiudices, oculis
in interiora tua conuersis dispice num-
quid in te sit quod reprehensionem me-
reatur: si quid ergo huiusmodi in te
inueneris, sententiam aduersus tei-
psum pronuncia, & cuius rei alium
condemnare volebas, eius te poti-
us condemna, ac dic cum Propheta re-
gio, *Ego sum qui peccauit, ego inique egi.*
ego iniquus sum ac peruersus, nec dignus
qui terram osculer, quam frater meus

*Simplicitas
humilitatis
sua.*

Psal. 38. 5.

Matth. 7. 3.

*Propria de-
fectus consi-
dera alienis
neglige.*

*In regul. Nou.
c. 12.*

*I. modus te-
merarium iu-
dicium expu-
gnandi.*

*Antequam
alium arguas
teipsum prius
excute.*

2. Reg. 24. 17.

S cal

caleat, & ego eum diiudicare audeam? quid est autem, quod in fratre meo noto, comparatum ei quod in me vere esse scio?

Alium huius rei modum assignat Sanctus Bernardus, & eum imprimis etiam practicabilem. *Cum vides, inquit, aliquid in alio, quod tibi displicet, statim vide si hoc est in te, & ipsum abscinde. Si vero videt aliquid quod tibi placet, quamprimum etiam vide si hoc est in te, & si est, tene, & si non est, assume, & acquirere stude. Atque hoc modo fiet, ut omni ex reflectum simus aliquem capturi.*

informat. honest. vita in documento ubi addito.

2. modus. Mala proximi vita, bona amulare.

2. 2. q. 60. art. 3.

Ecc. 10. 3. 2. Radix.

Temere iudicant eadem vitio solet esse obnoxii.

Rom. 12. 1.

Omnia munda mundu.

4. 4. 26.

Alias horum iudiciorum radices assignat S. Thomas. Tradit quippe interdum ea ex corde maligno & virulento enasci, & prout quis quid fecerit, vel fecisset, ita alios quoslibet diiudicare solere: iuxta illam Sapientis gnomen, *stultus in via ambulans, cum ipse insipiens sit, omnes stultos aestimat*, id est, ut vulgari nostro dicitur adagio, Fur quoslibet esse sibi putat similes. Sicut, dum quis ceruleum vitrum diaphanum oculis admouet, quæcumque videt, carulea se videre putat; si vero rubeum rubea: si malo & imperfecto omnia videtur esse mala, omniaque sinistram ipse in parte interpretatur, eo quod trans vitium, eadem qualitate referens ea percipiat. quia enim ipse ea ita facit, & eo sine & intentione, credit & alios ita & eadem intentione facere. Egregie itaque in hos quadrat illud Apostoli: *In quo iudicas alterum te ipsum condemnas. eadem enim agis qua iudicas.* Qui autem bonus est & sincerus, semper in meliorem partem omnia accipit, et si alioquin argumeta & meliora non desint, quæ rem dubiam reddant; in deteriorem vero partem ea interpretari, malitiam redolet. Quemadmodum ait S. Dorotheus, qui bonæ complexionis & stomachi est, cibum quantumlibet malum in bonam substantiam conuertit, & contra, qui carhexia laborat & valetudinarius est, alimenta bona in vitiosos humores transire facit: ita quicumque bonam animam habet, & virtuti deditus est, omnia in bonum interpretatur, qui vero virtutis cultor non

est, in noxium humorem cuncta cummulat, omnia in malum accipiendo.

Addunt his insuper Patres, quamuis etiam id quod videtur aperte malum esset (quamquam peccatum non sit, ut malum tenere, quod constat tale esse) insignis virtutis ac perfectionis signum daturum eum, qui proximum quantum potuerit, excusare conabitur. Vnde S. Bernardus, *Excusa intentionem, si opus non potes, puta ignorantiam, puta subreptionem & obliuionem naturalem, puta casum, & subitum primæ uel motum.* Sane si proximum amaremus sicut nos ipsos, & cum sicut alterum me (amicus enim est alter ego) intueremur, eius excusandi modi & rationes minime deessent. Quæ autem homo se excusat, quam se propugnat, quæ culpas suas imminuit & purgat! Eodè profertur modo cum proximo ageremus. si cû vt nosmetipsos diligeremus. Cum autem error ita euidentis & culpabilis est, ut nullus sit excusationi locus, cogita euidentissimam excusandi occasione oblatam, & tentationem à qua oppugnatus fuit, fuisse grauissimam, & intra remetipsum dicit, Si hæc tentatio tam acriter & vehementer me impetiuisset, quæ hunc impetiuisset, si ite diabolo, qui tentauit, tanta tentandi mei potestas daretur, quanta er est ad hunc tentandû data, quæ Deus bono grauitur ac turpiter impetiuisset! B. P. N. Ignarius si quid uideret, quod tam euidenter & clare esset malû, ut excusationi non posset esse locus, nec ulli pariter purgationi effugiû, iudicium suum suspendebat, & ad sacram Scripturâ colligiens, dicebat, *Nolite ante tempus iudicare, nec non illud Domini ad Samuelem, Deus in me inuenit, renes & cor;* denique illud Apostoli *Domino suo quisque stas aut cadit.*

Aliam, eamque non postremam, huius vitii radicem dans S. Thomas, hinc saepe ait temerario iudicio enasci. quod quis ab eo quem ita iudicat, animo sit alio, nore, ei inuideat aut amuletur. Hæc namque vehementer ipsum inclinant, ut omnia quæ alter agit, mala esse iudicet, eaque obleuissima etiã indicia ac signa, in deteriore parte interpretetur: quia vnusquisque

facilliter credit quod appetit. Id è contra-
rio clarus patebit: quando enim quis ali-
quò magno amore profecquitur statim v-
numera quæ agit, bona ei & laudabilia vi-
dentur, & tantu abest, vt ea in malâ partè
accipiat, vel interpretetur, etsi alioquin
talia esse reuera videat, vt potius excuset
& imminuat, nã *caritas non cogitat malum.*

Vnus è itè defectus, vna eademq; iudicia,
alia producunt circa eũ quæ amas, & alia
circa eũ a quo alienior es, iudicia. Quoti-
die sane id experiri est, nẽpe opera huius
tibi displicere & insulsa videri & licet ille
forte plura & deteriora faciat, iis tamẽ te
non offendi, sed leui oculo ea pertransire.

Vtrumq; benedixit Sapiens, *Odiũ suscitatur*
ritas, & è cõtra *vniversa delicta operit cha-*
ritas: itaq; nõ nisi è defectu amoris teme-
rarium iudicium sequitur. Inde quoq; cõ-
tingit, vt, id etiam quod delictum nõ est,
sepe numero nobis in fratre nostro displicet,
ipsum inquam gestus, sermones, dis-
cursus, procedendi modus: quin id etiam
interdũ quod virtuosum est ac laudabile.

Vnde cõsequitur, sicut simplicitas ad mu-
tuam caritatẽ conseruandam periculum
conferat, ita etiam caritatem maxime iu-
uare, vt inuicem colatur simplicitas. Hæc
quippe due virtutes, ceu amabiles qdã so-
tores, sibi inuicẽ cõnexæ sunt & cõiunctæ.

Non parum quoq; ad hoc nos iuuabit,
ipsam diaboli astutiam & malitiam atten-
to considerare, vt qui nescio quas ob re-
culas, quæ aliquando vitiosæ nõ sunt, aut
si vitia sint, tam leuia sunt, vt id genus de-
fectib. homines carere haud queant fra-
trum æstimationem, ac consequenter amo-
rem in cordibus nostris extinguere
contèdat: nullus quippe viuunt homo, qui
non aliqua peccata & nauos veniales ha-
beat. *Si dixerimus*, inquit Ioãnes in Cano-
nica sua, *quoniam peccatum non habemus,*
ipsi nos seducimus, & veritas in nobis non est.
Et, *Septies*: id est sæpius, *in die cadere iustũ*
testatur Salomon, nec tamen propterea
desinere esse iustum. Non est igitur æquũ,
vt, ob quod quis non desinit esse iustus,
nec vel minimum gratiæ apicẽ deperdit,
propterea amicitia & gratia tua excidat.

Vetus siquidem caritatis amor nõ est vel-
ut aciculis annexus, nec inanibus palcis
mittitur, aut superstructus est sicut amici-
tiæ mundana, quæ ob leues aliquas ine-
ptias ac nugas vel quia amicum tuum eo
quo se dignum credebat, modo fauoreq;
non excepisti, dissoluuntur. Sed caritatis a-
mor in Deo, qui errare ac deficere nequit
fundatur. Hæc igitur Dei viscera & natu-
ralem conditionem imitemur, vtpote qui
non propterea minus nos amat ac com-
plectitur, quod delictis, imperfectionib.
& peccatis venialibus pleni sumus (vti re-
uera sumus) nec propter hæc amorem suũ
vel minimum imminuit. Tot in me defe-
ctus & imperfectiones patienter tolerat
Deus, & ego ne paruum quidem in fratre
meo defectum possum tolerare, quin statim
is mihi displiceat, fastidium generet,
& ei ob eundem indignor & succenseam.
In quo ostendis amorem tuum non pure
è caritate proficisci, nec in Deo fundatũ
esse: si enim purus is esset, sane quod Deo
non displicet, nec tibi displiceret aut tæ-
dium afferret nam quod hero & Domino
nostro non displicet, nefas est seruis eius
& famulis displiceat. Ipse Dei est filius, e-
iusq; intimus & dilectissimus. Si ergo illũ
Deus amet & magni faciat, rationi cõ-
taneum est, vt & tu illum ames & æstimes.

Charissimi si sic Deus dilexit nos, & nos de-
bemus alterutrum diligere.

1. Ioan. 4. 19.

Huc accedit quædam doctrina S. Gre-
gorii, quæ & omnium aliorum Patrũ est:
docent nimirum, Deum interdum mino-
ra quædam dona denegare iis, quibus alia
magna concedit, & ex alta ac secreta
dispensatione & prouidentia sua quasdã in
iis imperfectiones & defectus relinquere,
vt dum malam aliquam inclinationem,
passionem, & consuetudinẽ quam habet,
& quam penitus tollere nequeunt, & que
licet sæpius eam cauere proponant toties
recurrat, se tollere velle & debere vident;
semper humiliantur, & erubescunt, simulq;
intelligant quod minus maiora viribus &
matte suo facere possent, cum nemino-
ra quidem superare valeant. Adeo vt
quis vna ex parte magnas habere virtu-

Lib. 34. Mor.
c. 15. & in 4.
p. Pastor. in fi.
& lib. 3. Dial.
c. 14.

Magnis San-
ctis subinde
Deus relin-
quit paruos
defectus.

tes, ad magnæ perfectionis apicem peruenisse, imo & sanctus esse possit, ex altera vero aliquos defectus & imperfectiones habere, quas ad ipsius probationem & exercitium illi Deus reliquit, utque ob dona quæ habet ideo non superbe insoleseat sed in humilitate se conferuet.

Ex hætenus dictis igitur in rem nostrâ elicere debemus, non debere nos videlicet ullū, ob aliquot huiusmodi defectus, iudicare, aut minoris facere; neue nos quæ eisdem catere videamur, magni facere, aut cuiuspiam præferre. Meminerimus sententiæ illius S. Gregorii, quæ illum ait cum eo defectu perfectum, & te sine hoc imperfectum esse posse; ita fiet, ut vna ex parte humilitatem, & ex altera æstimationem atque amorem erga fratres conseruemus & foueamus, & ab illis propterea iudicandis, aut minoris faciendis caueamus.

CAPVT XVII.

Superiora exemplis variis confirmantur.

Vit. Pat.

Angelus temere iudicantem arguit.

Greg. lib. 3. dial. 6.

ABBAS Isaac, ut in vitis Patrum refertur, cum quodam tempore solitudine, in qua degebat, ad quoddam Monasterium venisset, temere monachum, quendam iudicauit, eumque castigatione dignū censuit, quod parua in eo virtutis signa quædam obseruasset. Itaque cum deinde ad propriam cellam rediret, ad eius ostium stantem Angelum reperit, qui eum ingredi volentem impediabat. Causam rei huius rogatus Angelus, non alia ob causam missum se à Deo respondit, quam ut sibi Isaac diceret, vbi in locorum monachū illum, quem iam ante iudicarat & eodemnarat, eiecitur velle ac iuberet. Tū culpam suam agnoscens Abbas, veniam commissi petiit. Respondit Angelus, modo quidem hanc sibi à Domino condonatum, videret vero etiam atque etiam deinceps, ne cuius iudicem ageret, aut sententiam de quoquam proferreret, antequam Deus, qui vniuersalis est Iudex, iudicaret.

Cassius Episc. Narniensis, vir sanctimoniam vitam singulari, vultum & genas mire

rubentes habebat, quem cum Totila Gothorum Rex cerneret, eum violentū credidit, & à nimio vino rubedinē hanc procedere cōsuevit. Sed ecce statim ferui sui honorem Dominus cordi habens ac propugnās, quædam de feruis regis, cum inquit qui sceptrum regale ante eum gestabat, à maligno spiritu corripit, & in Regis & totius exercitus conspectu horredis modis torqueri permittit. Energumenum ergo ad Cassium deferri imperat: qui cum diabolum oratione ad Deum fusa, & signo crucis super eum efformato pepulisset sententiam & iudicium suum Rex illico mutauit, & pluris quam ante Cassium fecit, inque maiori veneratione habuit.

In vitis Patrum duos fuisse monachos scribitur, sanctitate & fraterno amore præstantes: quibus hunc Dominus fauorē fecerat, ut alter in alterius anima Dei gratiam, signo aliquo visibili, quod tamen scripto ibi non proditur, notaret. Horum alteruter summo mane cella egressus, incidit in monachum manducantem: quo viso, vltius non examinans, an vllā legitimum is tam matutine comedendi causam necessitatemue haberet, petiit ab eo Cur tam intempestiue comedis frater, cum hodie feria sexta sit in quo eum peccare & male agere putabat. Ergo ad cellam reuersus ut fuit, contristatus est socius, quod solitum gratiæ diuinæ argumentum ac signum in eo non videret, & ait, Quid fecisti frater, postquam hinc egressus es? Negauit alter quidquā se mali (quantum quidem sciret) commississe. Tum socius, forte aliquod verbum inutile & otiosum locutus es? Exinde dictorum indicatorumque in alio monachō recordatus, rem ei omnem ex ordine narrauit: quo circa ambo, culpam hanc expiaturi, duas continuo hebdomadas ieiunauerunt, quibus exactis, solitum in socio socius diuinæ gratiæ indicium rursus notauit.

Mirabilem hac de re visionem tra-
ter Leo, vnus de primis Sancti Francisci
sociis, sibi à Domino oblatam vi-
dit. Apparere illi multi fratres Mi-
nores,